

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Infrastructuur en Milieu inzake de tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (Kamerstuk 31 710, nr. 34).

De voorzitter van de commissie,
Van Dekken

De adjunct-griffier van de commissie,
Jansma

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Algemeen	2
Zoetwater	3
Waterveiligheid	4
Ruimtelijke adaptatie	5
Beleidskeuzes Rivieren	6
Financiering	6
Overig	6

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (NWP). Zij hebben daarbij nog een aantal vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de tussentijdse wijziging van het NWP. Deze leden hebben een aantal vragen en opmerkingen waar ze de Minister verzoeken op in te gaan.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van voorliggend voorstel, en vinden dat vanwege de koerswijziging het stellen van een aantal vragen en opmerkingen op zijn plaats is.

Algemeen

De leden van de VVD-fractie vragen wat er in de tussentijdse wijziging van het NWP is veranderd ten opzichte van het NWP 2009–2015. Kan de Minister een overzicht geven welke punten inhoudelijk zijn gewijzigd en met welke reden? Kan hierbij ook worden aangegeven wat de financiële en economische consequenties zijn van de wijzigingen in de tussentijdse wijziging ten opzichte van het NWP 2009–2015?

Daarnaast willen deze leden graag weten hoe de looptijd en vaststelling van de tussentijdse wijziging van het NWP zich precies verhoudt tot het Nationaal Waterplan 2 (NWP-2) en de vaststelling daarvan. Wat betekent het vaststellen van het NWP en straks het NWP-2 nu precies voor de Omgevingsvisie en de Omgevingswet en welk proces en tijdpad is hierbij voorzien? Verder willen deze leden weten in hoeverre de uitkomsten van de verkenning naar windenergie op zee verwerkt zijn of verwerkt worden in het NWP.

De leden van de SP-fractie zijn ingenomen met het feit dat het advies van de commissie Veerman¹ is teruggebracht tot nuchtere oplossingen. Wel zijn deze leden benieuwd welke adviezen vanuit deze commissie niet zijn overgenomen. Deze leden vernemen graag welke delen van het huidige watersysteem niet of onvoldoende voldoen. Wordt daarbij uitgegaan van de normering van het NWP2009 – 2015 of wordt daarbij al geanticipeerd op de staat van het watersysteem vanuit het nieuwe NWP? Deze leden zijn tevens benieuwd op welke wijze bodemdaling een plek heeft gekregen in de nieuwe benadering. Op welke wijze vindt bijvoorbeeld het afgeronde Bodemconvenant in de toekomst een plek in het NWP?

Deze leden willen graag een overzicht van de procesmatige beleidskeuzes waarvoor nog een nadere invulling nodig is om duidelijkheid te krijgen over de milieueffecten. Kan de Kamer gedurende deze invulling per brief op de hoogte gebracht worden van de uitkomsten hiervan, zo vragen deze

¹ <http://www.deltacommissie.com/doc/2008-09-03%20Advies%20Deltacommissie.pdf>

leden. Waarom wordt er bij de overgang naar een nieuw NWP gesproken over «de ambitie om dit geheel te integreren»? Zijn er naar verwachting zaken die zich niet of moeilijk op laten nemen in dit nieuwe NWP? Over welke zaken in het kader van het waterveiligheidsbeleid is er afstemming geweest met het Ministerie van Veiligheid en Justitie?

Zoetwater

De leden van de VVD-fractie hebben vragen over de toekomstige beschikbaarheid van zoetwatervoorziening. Het uitgangspunt van de leden van de VVD-fractie is dat het niet zo kan zijn dat de overheid zoet water verzilt vanwege natuurdoelstellingen en dan de ondernemer meer laat betalen voor zijn zoete water. Kan worden aangegeven op welk punt de NWP strijdig is met dit uitgangspunt? En kan dan worden aangegeven welke lastenverzwaring dit met zich meebrengt en welke consequenties dit heeft voor de Nederlandse economie en concurrentiepositie?

Voor wat betreft de financiële middelen vragen deze leden een toelichting op de benodigde middelen en de beschikbaarheid van het budget om te voldoen aan het ambitieniveau. Is er voldoende budget beschikbaar voor alle nieuwe maatregelen? Zo nee, hoe wordt hier mee omgegaan? Wat betekent dit voor de reeds gedane ruimtelijke reserveringen? Wordt Nederland hierdoor niet onnodig op slot gezet?

Er is nog veel onzekerheid over de zoetwatervoorziening, zo menen deze leden. Zo staat het nieuwe voorzieningenniveau nog in de kinderschoenen, is er een discussie over de verdieping van de Nieuwe Waterweg en hebben verschillende partijen nog vragen over de ontwerpRijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. Deze leden vragen daarom hoe de regering tegenover ingrijpende maatregelen staat die de verzilting kunnen versterken, aangezien het anticiperen op een eventueel tekort aan zoetwater een belangrijke pijler is in het Deltaprogramma. In hoeverre is er een zogenaamde «no-regret»-strategie in dit verband ontwikkeld? Op basis van welke uitgangspunten wordt bepaald dat zoetwater vóór gaat op zoutwater en of er voldoende zoetwater beschikbaar is en blijft? Hoe is de betrokkenheid bij deze beslissingen nationaal geborgd ten opzichte van de besluitvorming in de diverse regio's? In hoeverre worden de economische effecten bij de besluitvorming betrokken en worden hiervoor standaarden voorgeschreven? Wat is het afwegingskader en wie is verantwoordelijk voor het verdelingsvraagstuk? Welke doorzettingsmacht heeft de Minister in deze? Dient er niet een nader protocol te worden ontwikkeld, vergelijkbaar met de systematiek van het Kierbesluit, waarbij vooraf helder is wat de doelstellingen, werkwijze, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken zijn? Kan de Minister de opmerking dat de regering «wil anticiperen op toekomstige ontwikkelingen door het formuleren van nieuw zoetwaterbeleid»² nader duiden? Op welke wijze wordt er geanticipeerd op de mogelijke negatieve gevolgen van verzilting en wat betekent dit concreet voor de afspraken uit het NWP? Op welke wijze worden de betrokkenen, inclusief de ondernemers, betrokken in dit proces en welke ruimte is er voor aanpassing?

Ook hebben deze leden vragen over het hoofd- en regionale zoetwatersysteem. Deze leden vragen hoe dit systeem is ingericht. Wordt er in het systeem ook rekening gehouden met veiligheid en het groeiend tekort aan zoetwater en wordt daarmee ook rekening gehouden met de verschillende scenario's? Zijn er economische effectrapportages beschikbaar ten aanzien van het Nederlandse zoetwatersysteem? Hoeveel geld gaat er naar het zoetwatersysteem vanuit het MIRT-budget en wat is het verdeelmodel en rekenmodel?

² Bladzijde 25 van de Tussentijdse wijziging NWP

De leden van de PvdA-fractie zijn tevreden dat het Deltaplan Zoetwater zal fungeren als uitvoeringsprogramma voor zoetwater. Deze leden zouden graag meer duidelijkheid over de inhoud en implementatie van dit Deltaplan ontvangen. Deze leden vragen daarom om verduidelijking ten aanzien van de vraag hoe en vanaf wanneer dit Deltaplan geïmplementeerd zal worden. Daarnaast vragen deze leden wanneer dit Deltaplan aan de Kamer zal worden voorgelegd.

Deze leden zien in dat er een belangrijke relatie is tussen de zoetwatervoorziening en de kwaliteit van het zoete water. Het valt deze leden op dat waterkwaliteit niet genoemd wordt in de context van het Deltaplan Zoetwater. Deze leden vragen daarom of binnen dit Deltaplan ook aandacht wordt besteed aan de waterkwaliteit, zoals is verzocht in de motie-Jacobi c.s. (Kamerstuk 34 000-J, nr.16). Daarnaast vragen deze leden op welke manier hier invulling aan gegeven wordt. Deze leden vragen daarnaast aan welke regionale maatregelen door middel van cofinanciering een bijdrage geleverd zal worden door het Rijk.

De leden van de SP-fractie vragen wat er wordt bedoeld met een nadere uitwerking van het profijtbeginsel en het veroorzakingsbeginsel. Deze leden vragen tevens waar de op pagina 27 van de Tussentijdse wijziging van het NWP genoemde eerste groep gebieden, waar in 2018 voorzieningenniveaus gereed voor zijn, naar verwachting uit zal bestaan. Wat moeten deze leden zich voorstellen bij de beschrijving daarvan die het Deltaprogramma 2019 zal bevatten? En wat moeten deze leden zich voorstellen bij een «tussenevaluatie van het voorzieningenniveau»? Worden hierbij ook de gebieden en/of keuzes bedoeld?

Waterveiligheid

De leden van de SP-fractie vragen op welke wijze wordt omgegaan met objecten en personen die hun werk of woning buitendijks gelegen hebben. Wordt in het kader van het voornemen in de toekomst een beschermingsniveau van 10^{-5} te bieden besloten om buitendijks bouwen in het kader van de NWP-2 actief te ontmoedigen? Zo nee, waarom niet? Deze leden vragen binnen welke wet de normspecificaties zullen worden vastgelegd. Wordt dit vastgelegd in de Waterwet? Zo ja, gaat dit onderdeel in de toekomst op in de nieuwe Omgevingswet en vindt dat plaats in de vorm van een wettelijke normering? Wil de Minister overwegen om het NWP als zelfstandig instrument te behouden? Zo nee, waarom niet?

Kan er vooruitlopend op deze wijziging in 2017 meer informatie gegeven worden over het nieuwe bijbehorende toetsingsinstrumentarium? Deze leden vragen hoe de transitie van de nieuwe normen tussen nu en 2017 en vervolgens richting 2050 plaats zal vinden. Hoe wordt voor betrokken burgers duidelijk welke wettelijke normering op hun nabijgelegen watersystemen gelden gedurende deze periode van transitie? Deze leden hebben vragen over de wijze waarop burgers betrokken worden bij de transitie van oude naar nieuwe normering. Dit temeer omdat in de tussentijdse wijziging van het NWP gesteld wordt dat beide normen niet met elkaar te vergelijken zijn. Op welke wijze worden misverstanden hierover zoveel mogelijk uitgesloten, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie ontvangen voorts graag meer informatie over de trajecten waarbij het risico op grote groepen slachtoffers nog niet is weggenomen middels lokale maatregelen. Wat wordt bedoeld met «trajecten waarvoor nog extra bescherming nodig is die niet voortvloeit uit het basisbeschermingsniveau of het MKBA»? Welke trajecten, ofwel «hotspots», zijn dit? En op welke wijze zal hierover gecommuniceerd worden met betrokkenen?

De leden van de SP-fractie merken op dat bij een combinatie van maatregelen waarbij gezamenlijk het beschermingsniveau moet worden behaald de goedkeuring van de Minister vereist is. Deze leden vragen waar deze goedkeuring uit bestaat en in hoeverre de Minister betrokken blijft bij de in dit kader uit te voeren werkzaamheden.

Deze leden begrijpen dat er gestreefd wordt naar het implementeren van de nieuwe normeringen in 2017, maar vragen wat het scenario is indien deze deadline niet gehaald wordt. Kan in dit geval de vierde toetsing al wel plaats vinden op basis van de nieuwe normering?

De leden van de SP-fractie vragen in het kader van de B- en C-keringen wanneer voor alle dijktrajecten een normspecificatie is vastgesteld. Hoe wordt, tijdig voor de wettelijke verankering, de Kamer hierover geïnformeerd? Wat wordt er in dit kader bedoeld met de «juridische implicaties»³ die dat met zich meebrengt?

Deze leden vernemen graag of nu al voldoende inzicht is in de verwachtingen omtrent de staat van B- en C-keringen. Is inmiddels voldoende te overzien of de reservering van middelen voldoende vooruitloopt op de koerswijziging in waterveiligheidsbeleid? Zo nee, wanneer kan dit wel verwacht worden? Wat is de gang van zaken indien cofinanciering een te groot beslag legt op belanghebbende partijen?

De leden van de SP-fractie vragen voorts waarom het toetsingscriterium wordt vastgesteld bij Ministeriële Regeling, behalve dan dat dit conform het gestipuleerde in de Waterwet is. Is dit voorliggende wijzigingsvoorstel niet een reden om dit gegeven te bespreken en de Kamer om instemming te vragen? Zo nee, waarom niet?

Deze leden zouden graag meer duidelijkheid krijgen over de opmerking «dat betekent echter niet dat alle keringen in de toetsronde die loopt van 2017–2023 zullen worden afgekeurd als ze op het moment van toetsen nog niet de sterkte bieden die ze in 2050 zouden moeten bieden om aan de norm te kunnen voldoen»⁴. Deze leden hebben begrip voor de fasering, maar vragen hoe hierbij wordt omgegaan met de controle die de Kamer op het beleid moet kunnen uitvoeren. Hoe wordt hier duidelijkheid over verschaft, zowel richting de Kamer als richting de omwonenden?

Ruimtelijke adaptatie

De leden van de VVD-fractie zien wat betreft de voornemens voor ruimtelijke adaptatie dat de watertoets behouden blijft als wettelijk procesinstrument. Kan worden onderbouwd waarom gekozen is voor een wettelijk verplichte watertoets? Welke belangen zijn er afgewogen? Zijn er andere alternatieven onderzocht? Zo ja, welke en waarom zijn deze afgefallen? Op welke wijze wordt de watertoets precies vormgegeven? Hoe verhoudt zich dit tot de Omgevingswet? Wat is de meerwaarde? Is er onderzocht welke financiële consequenties en administratieve lasten deze wettelijke verplichting met zich meebrengt? Ook lezen deze leden dat de (decentrale) overheden hebben afgesproken de watertoets uit te voeren bij alle relevante plannen, waaronder structuurvisies. Kan de Minister de opmerking «alle relevante plannen» nader duiden?

Deze leden lezen dat de overheden gezamenlijk de Handreiking ruimtelijke adaptatie en een Stimuleringsprogramma ruimtelijke adaptatie beschikbaar stellen als ondersteunende instrumenten. Kan de regering toelichten wat het stimuleringsprogramma en de handreiking in zullen houden, wat de kosten zijn en welke (financiële) bijdrage het Rijk hierin levert?

³ Pagina 17 van de Tussentijdse wijziging van het NWP

⁴ Idem.

Beleidskeuzes Rivieren

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet bij de beleidskeuzes voor de rivieren € 200 miljoen reserveert tot 2028 om kansen voor rivierverruiming te kunnen benutten. Kunnen de beoogde doelstellingen worden beschreven? Hoe worden deze gemonitord? Welke van de genoemde uitgangspunten (veiligheid, cofinanciering en synergie op gebiedsniveau) weegt hierbij het zwaarst? Hoe vindt de belangenafweging daarbij plaats? Welke aanvullende eisen gelden er om voor deze gelden in aanmerking te komen? Kan de Minister daarbij inzichtelijk maken hoe het besluitvormingsproces verloopt?

Financiering

De leden van de VVD-fractie hebben verder gelezen dat de Minister voorstander is van het principe dat zij die profijt hebben, of ingrepen doen die effect hebben op het waterbeheer, ook de daarbij behorende kosten dragen. Ook is er een verkenning naar een toekomstige financiële structuur gestart. Welke kaders worden hierbij gehanteerd en wordt hierbij ook beoordeeld wat de consequenties zijn qua lastenverzwaringen en concurrentiepositie? Wanneer wordt de Kamer betrokken bij deze verkenning?

De Minister geeft aan dat de inschattingen over de kosten die gemaakt moeten worden met grote onzekerheid omgeven zijn en dat er daarom afgesproken is dat op basis van de uitkomsten van de Landelijke Rapportage Toetsing 4 zal worden bekeken of aanvullende afspraken nodig zijn. Deze leden merken echter op dat deze rapportage pas in 2023 gereed zal zijn. Deze leden vragen of het niet mogelijk is om eerder duidelijkheid te geven over de opgaven, financiën en onzekerheden en hoe deze kunnen worden afgedekt. Kan ook precies worden aangegeven met welke risico's hierbij rekening wordt gehouden? Is het hierbij mogelijk om een financiële stresstest in te bouwen?

Deze leden zien dat daar waar sprake is van meerkosten voor rivierverruiming de Minister bereid is onder bepaalde voorwaarden middelen vanuit het Deltafonds in te zetten. Kan de Minister nader duiden wat de definitie is van «een grote bijdrage leveren aan de veiligheid» en de maatregel die «kansen biedt om op gebiedsniveau synergie te realiseren»?⁵

De kosten van de toekomstige zoetwateropgave worden geschat op circa € 800 miljoen tot en met 2050. Voor de periode tot en met 2028 is in het Deltafonds hiervoor voorlopig € 150 miljoen programmaruimte gereserveerd. De reservering is blijkens het NWP ruim voldoende om in ieder geval de Rijksbijdrage aan het eerste pakket zoetwatermaatregelen te kunnen leveren. Op welke wijze wordt verkend welke aanvullende maatregelen na het eerste pakket zoetwatermaatregelen nog nodig zijn en hoe wordt gewaarborgd dat hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn?

Overig

Voor Hoogwatergeul Varik-Heesselt heeft de regio aangegeven eerder dan het najaar van 2015 te willen starten met de MIRT-verkenning Varik-Heesselt. De leden van de VVD-fractie willen weten wanneer de Kamer geïnformeerd wordt over de meerkosten van de rivierverruiming, voor wiens rekening deze komen en of er al harde toezeggingen zijn met betrekking tot de cofinanciering.

Er wordt gesteld dat de voor de lange termijn gereserveerde gebieden ruimtelijk niet «op slot» gaan. Alleen wijzigingen van bestemmings-

⁵ Pagina 76 van de Tussentijdse wijziging van het NWP

plannen die grootschalige of kapitaalintensieve ontwikkelingen mogelijk maken en die het treffen van rivierverruimende maatregelen kunnen belemmeren niet zijn toegestaan, zo lezen deze leden. Wat wordt verstaan onder grootschalige of kapitaalintensieve ontwikkelingen? Kan een overzicht worden gegeven van de pilots die plaatsvinden om te verkennen of (langdurige) onzekerheden over ontwikkelingsmogelijkheden in een gebied tot een minimum kunnen worden beperkt? Wanneer zijn de resultaten bekend en hoe worden deze betrokken in de verder vormgeving van wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet?